

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutininik misissuineq pillugu Sharing Circle (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

Qasigiannguani itisiliilluni misissuineq

Ingelise Olesen
Nanna Lund Hansen
Marit Eika Jørgensen
Christina Viskum Lytken Larsen

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

**Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit
Qasigiannuani itisiliilluni misissuineq**

Ingelise Olesen
Nanna Lund Hansen
Marit Eika Jørgensen
Christina Viskum Lytken Larsen

Kukkunersiuisoq Janni Ammitzbøl
Kalaallisut nutserisoq Else Jensen

Copyright © 2020
Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Issuaaneq, tassunga ilanngullugit takussutissianik aamma tabelinik, pisinnaavoq
tusarfiup erseqqissumik nalunaarneratigut.

Elektroniskimik saqqummersitaq: ISBN 978-87-7899-511-7

Statens Institut for Folkesundhed
Studiestræde 6
1455 København K
www.sdu.dk/sif

Nalunaarusiaq uani aaneqarsinnaavoq
www.sdu.

Imarisai

Eqikkaaneq	4
1.Tunuliaqutaq	5
Siunertaq	5
Iluseq aamma periuseq.....	5
Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pillugu	6
Paasissutissanik katersuineq aamma peqataasussanik pissarsineq	6
Ileqqorissaarneq	8
Misissuinermi periuseq.....	8
Qasigianguani Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq).....	8
2.Innuttaasut isummersuutaat	10
Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq	10
Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq aamma ernumalersitsisinnaavoq.....	12
Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq	13
Sukkorneq pinnguutini nappaatigalugu	15
Kulturi aamma upperisarsiorneq	19
Naleqartitat	20
Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) periutsitut atornera pillugu nalilersuineq	22
3.Periuseq pillugu isumaliutersuutit	25
Nukittuffiit aamma sanngiiffiit	25
4.Inerniliineq	27
Najoqqutat	28

Eqikkaaneq

Kalaallit Nunaanni Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik 2020-p ukiuunerani itisiliilluni misissuivoq, pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuinerit innuttaasut inersimasut akornanni qanoq isigineqarnerat misissuiffigalugu. Misissuineri siunertarineqartoq tassaasimavoq sukkornermik nappaateqarnerup pinnguutitigut misissuiffigineqartarnerata, aamma misissuinerit inerniliussanik atu-isarneq pillugit innuttaasut akornanni qanoq paasineqarnera pillugu qulaajaanissaq. Taamaalilluni misissuinerup matuma pingaarutilimmik takutippaa Kalaallit Nunaanni pinnguutiniq misissuisarnerit paasissutissanik pissarsiffinit qanoq eqarsaatersuuteqarfigineqartarnerisut.

Misissuinerup siunertaa, aamma misissuinerup sanna ilusaalu kapitali 1-imi naatsumik nassuiarneqarput. Misissuineq Sharing Circlesit (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnertut) suliarineqarpoq. Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) itisiliilluni misissuinerit periusivoq kulturikkut naleqquttoq, kulturikkut ileqqunik pingaartitsiffiusoq aamma peqqissutsimik ilisimatusarnerit atatillugu naleqqunnerisutut isigineqarluni Canadami Alaskamilu nunap inoqqaavinit annertunerujartuinnartumik atorineqaleriartortoq.

Paasissutissanik pissarsiffiit namminneq eqarsaatersuutaat aamma isummersuutaat, sammisanik toqqakkanik aallaaveqartut, issuaanertut kapitali 2-mi saqqummiunneqarput.

Innuttaasut peqqissusiannik misissuinerit peqataaneq pillugu immikkoortumi paasissutissanik pissarsiffiit eqarsaatersuutaat, peqataanissamut piumassuseqarnerat aamma peqataanermik kingorna peqqissutsiminnut atatillugu pissusilersuutiminnut atatillugu qanoq sunniuteqarsimanera nassuiarneqarput. Paasissutissanik pissarsiffiit peqataanerminnut assigiinngitsunik peqquteqarput, peqataasut ataasiakkaat inuunerminni killiffianik aallaaveqartumik.

Immikkoortumi sukkorneq pillugu Pinnguutiniq misissuineri sukkorneq aamma nappaatit kingornuttakkat pillugit paasissutissanik pissarsiffiit eqarsaatersuutaat saqqummiunneqarput. Sukkornermik nappaateqarnerup kingornuttagaasinnaanarata ilisimaneqarnera oqaatigineqarpoq, ilaqutariit ilaanni sukkornermik nappaateqartut amerliartormata.

Kulturi, upperisarsiorneq aamma naleqartitat pillugit immikkoortumi Kalaallit Nunaanni pinnguutiniq misissuinerit atatillugu inuttut ataasiakkaatut pineqartut taakku isummersorfigineqarput. Kalaallit Nunaanni innuttaasut amerlanersaat kristumiutut imminnut isigipput. Peqqissuseq upperisarsiornerlu imminnut atasutut isigineqarput.

Periutsip toqqarneqartup tunngavia kapitali 3-mi saqqummiunneqarpoq, tassunga ilanngullugu paasissutissanik pissarsiffinnik apersuineri periusitoqqamut sanilliullugu Sharing Circlep (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnerup) atorineqarnera pillugu tunngavilersuutit.

Misissuinerit inerniliineq kapitali 4-mi sammineqarpoq. Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq paasissutissanik pissarsiffinit pitsaasumik isumaqarfigineqarpoq, kisiannili inuiaqatigiit akornanni, tassa ilaqutariit aamma inuiaqatigiit iluanni ammasumik oqallinnissaq pisariaqartinneqarpoq.

1. Tunuliaqutaq

Kalaallit Nunaanni sukkornermik nappaateqarnerup ilarujussua pinnguutinit immikkuullarissunit pisuusooq paasineqarnikuuvoq (Appel et al., 2018, Grarup et al., 2018a, Grarup et al., 2018b, Moltke et al., 2014). Tamanna toqqaannartumik pinnguutinit pinngortunik arlalitsigut sunniuteqarpoq. Pinnguutip sukkornermik napparsimalersitsisinnaasutut ilisimaneqartup aappaanut tunngatilugu kalaallit 4%-iisa pinnguut marluinngorlugu (homozygote) (anaanamiit ataatamiillu) pigisarivaat, taakkulu 80 %-i angullugu annertussusilimmik inuunermik ingerlanerani sukkornermik nappaateqalersinnaanerminnut qanillutik.

Kalaallit Nunaanni sukkornermik nappaateqarnermut pinnguutip pingaaruteqassusianik ilisimanneq pisariaqalersitsivoq sukkornerup pinnguutit nappaatigineqarnera pillugu misissuineq pillugu innuttaasut qanoq paasinninnerat itinerusumik paasisaqarfiginiassallugu. Sukkornermik nappaateqarnerup pinnguutitigut misissuiffigineqarnerata inerneru nerisatigut, timigissarnikkut aamma sukkornermik nappaatip ingalassimatinnissaanut aamma katsorsarneqarnissaanut peqqinnissakkut siunnersuinissamut pingaaruteqarsinnaavoq. Sulili paasiniarneqarnikuunngilaq pinnguutiniq misissuineq tunngavigalugu siunnersorneqarsinnaaneq innuttaasunit qanoq paasineqarnerisooq, aamma tamanna pillugu innuttaasut qanoq eqqarsaatersuuteqarnerisut (Appel et al., 2018, Grarup et al., 2018a, Grarup et al., 2018b, Moltke et al., 2014).

Siunertaq

Misissuineru siunertarinqartoq, nalunaarusiamut matumunnga tunngaviusooq, tassaasimavoq sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq, aamma misissuineru paasisat inerneru atorlugit sukkornermik nappaateqarneru siunnersuineru aamma katsorsaanermut tunngatillugu innuttaasut inersimasut qanoq paasinninnerat qulaajaaffigissallugu.

Iluseq aamma periuseq

Misissuineq itisiliilluni misissuineru ilusiligaavoq, Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu, sammisaq qulaajaaffiginiarlugu, innuttaasut oqaluttuaat katersorneqarlutik (Rothe et al., 2009). Sharing Circle (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) itisiliilluni misissuineru periuisuvoq kulturikkut naleqquttoq, kulturikkut ileqqunut naleqquttutut aamma nunani kil-lerni ilisimatuussutsikkut misissuisarneru periutsiniq aallaaveqarnerusumut taarsiullugu Canadami Alaskamilu atorineqarneruleriartortoq. Sharing Circles peqqissutsimut tunngatillugu ilinniartitsissutit amerlasuunut atorluarsinnaasutut atorineqaleriartortoq, aammalu American Indianerit akornanni akuliuffiginnilluni suliniutit naleqartitanik, inuunermik isiginnittaatsimik aamma iliutsiniq tunngaveqarluni suliarineqarneru pitsaasumik sivisuumillu peqqissutsimut atasumik allannguisoqar-nissaanik ilimanaateqarnera uppernarsaatissaqartoq oqaatigineqarluni (Grahamslaw and Henson, 2015, Kelley and Lowe, 2018, Struthers et al., 2003).

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pillugu

Kalaallit qangaaniilli naleqartitaat tunuarsimaarnermik, ataqqinaammik, nakuussusermik, ataqqininnermik aamma maniguunnermik ilaatigut tunngaveqarput. Inuiaqatigiit Inuit akornanni aaqqiagi-innginnerit qangaanerusoq eqqartorneqarneq ajorput, tamanna inuiaqatigiinni mikisuni immik-koortitsinermik kinguneqarsinnaammat. Pitsaasumik inooqatigiinneq, taamaalu tunuarsimaarneq, sulii ullumikkut kalaallit kulturianni naleqartitaavoq qitiusoq (Wistoft, 2012). Tunuarsimaarneq tamanna tunngaviuvoq kulturimut naleqquttumik periuseqarluni inuiaqatigiit kalaallit akuersaartumik naleqqussarfigalugillu pinissaasa pingaaruteqarneranut.

Inuiaqatigiinni, nunani killernisut kulturikkut oqaatsitigullu tunuliaqutaqanngitsuni, misissuilluni apersuineri, pingaaruteqarluinnarpoq eqqumaffigissallugu kulturi, tassunga ilanngullugit malittari-sassat, attaveqatigeeriaatsit aamma ileqqut. Misissuilluni apersuineri periutsini nalinginnaasuni kulturikkut naleqqussaanerit taamaalillutik paasissutissat pitsaasusiannut pingaaruteqarput. Oqal-linnermi aqutsisoq, marluinnik oqaasilik, sammeneqartut aqunnerisa saniatigut illua-tungeriit akorn-anni kulturikkut aamma oqaatsitigut paaseqatigiinnerunermut sunniuteqarsinnaavoq, kiisalu eqi-mattami naliqinnerusumik avatangiiseqarnermik, tapersersuinerusutut aamma kajumissaarine-rusutut sunniuteqartumik pilersitsilluni (Halcomb, 2006).

Misissuilluni apersuineri periuseq kalaallit qitiusumik naleqartitaannut naleqqussarniarlugu oqaatigineqareersutut Amerikap avannaani misissuineri periuseq Sharing Circles (iloq-qasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) isumassarsiorfigaarput (Rothe et al., 2009, Halcomb, 2006, Earth Child Project, 2020). Sharing Circles imaluunniit 'Talking Circles' (iloqqasunngorluni isumat-torsaqatigiinneq), aallaqqaammut misissuineri periusingikkaluarpoq, kisiannili ileqqutoqqat malillugit attaveqatigeeriaasiulluni, Canadami, Alaskami aamma American Indianerit akornanni atorneqartoq.

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pisariitsunnguulluni tassaavoq peqataa-sut iloqqasutut inissillutik isummersuutiminnik, misigissutsiminnik aamma nalaattakkaminnik avit-seqatigiinnerat. Peqataasut tamarmik ammarlutik avitseqatiginnippata amerlasuutigut peqataasut akornanni toqqissisimaneq nalinginnaasutut pilersinneqartarpoq, inuttut imminut naleqqiunneq pi-lersinnaalluni. Sharing Circlesimut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) imaluunniit Tal-king Circlesimut ataatsimoorutaasoq tassaavoq sammeneqartut ilaannik oqaluuserinninnermut peqataatitsinermik pilersitsisinnaanera, taamalu tapersersuierpalaartumik aporaaffiunngitsumillu unammilligassanik qaangiisoqarsinnaalluni (Earth Child Project, 2020). Taamaattumik Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) Kalaallit Nunaannut tunngatillugu ataqqinnit-tumik atorsinnaasunillu itisiliilluni paasissutissanik katersuineri atorsinnaasutut isigineqarpoq.

Paasissutissanik katersuineq aamma peqataasussanik pissarsineq

Misissuineq Qasigiannguani 2020-mi januaarimi ingerlanneqarpoq. Qasigiannguut Kommune Qe-qertalimmi, sisamanik illoqarfeqarlunilu arfineq pingasunik nunaqarfeqartumi, illoqarfiuvoq mikisoq. Qasigiannguut 1086-inik innuttaqarpoq. Illoqarfik Kalaallit Nunaanni illoqarfiit mikinerusut, 1200-t ataallugit innuttallit, allat assigalugit peqqissaaveqarpoq (Qeqertalik, 2020). Paasissutissanik pissarsiffiit Kalaallit Nunaanni Innuttaasut peqqissussianik misissuineq 2018-imi (BFU 2018) peqataasimasut akornanni nalaatsornikkut toqqarneqarput.

BFU 2018 tassaavoq Kalaallit Nunaanni inuusuttut inersimasullu akornanni nalaatsortumik toqqakanik peqataasoqarluni misissuineq. Misissuinermit pingaarnertut siunertarineqartoq tassaavoq inuiaqatigiinni 2018-imi peqqissuseq, kiisalu siusinnerusukkut innuttaasut peqqissusiannik misissuinermit sanilliussilluni inuiaqatigiinni peqqissutsip nappaateqalertarnerullu piffissap ingerlanerani ineriartorsimaneraniq qulaajaanissaq. Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit Statens Institut for Folkesundhedimit, Steno Diabetes Center Copenhagen suleqatigalugu, ingerlanneqarpoq (Larsen et al., 2019). Innuttaasut peqqissusiannik 2018-imi misissuineq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit aamma Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmit, danskit Sundheds- og Ældreministeriumiannit aamma Novo Nordisk Fondenimit (NNF17OC0028136) aningaasalersorneqarpoq.

BFU-akuersinnermut uppersarsaat naapertorlugu peqataasimasunut apeqquteqaqqinnissamut imaluunniit allamut tunngatillugu suliaqarnermi attavigeqqinnissaannut periarfissaqarpugut. Misissuinermit matumunnga peqataasussarsiorneq oqarasuaatikkut ingerlanneqarpoq. Misissuineq pillugu ilisimatitsissut naqitaq naapertorlugu paasissutissanik pissarsiffigineqarsinnaasorinartut tamaasa oqaatsitigut ilisimatillugit attaveqarfineqarput. Akuersinnermut atatillugu sumi qaqugulu naapinnissaq isumaqatigiissutigineqarpoq. Misissuineq kajumissuseq aallaavigalugu pisussaasoq paasissutissanik pissarsiffigisassanut erseqqissaatigineqarpoq.

Sammissassatut toqqakkat naapertorlugit apersuinermit najoqqutassamik aqqissuussamik suliaqartoqarpoq. Sammissassat misissuinermit siunertarineqartoq aamma atugassiat pioreersut aallaavigalugit ineriartortinneqarput. Takuuk tabeli 1.

TABELI 1 – APERSUINERMI NAJOQQUTARINEQARTUMUT TAKUSSUTISSIAQ

Iloqqasumi aallarniutitut sammineqartut:

- *Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq 2018*
  - *Misissuinermit paasissutissiinerup qaaffasissusia aamma misissuinermit akissutit pillugit peqataasut eqqarsaatersuutaat*
  - *Pinnguutiniq misissuinerit pillugit apeqqutit*
-
- *Kulturi, ileqqorissaarneq aamma upperisarsiorneq pillugit apeqqutit*

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) kalaallisut ingerlanneqarpoq, immius-sissummut immiunneqarluni, kingorna danskisuumut nutserneqarluni, aqqissuullugulu alla-ganngortinneqarluni. Apersuineq toqqaannartumik inuit akornanni sunniivigeqatigiinneruvoq, kiin- nap qanoq isikkulersornera, ussersornerit, oqaatiginngisat oqaatsillu ataatsimoortillugit atorneqart- arlutik (Kvale and Brinkmann, 2009). Misissuinermit matumani oqaluttuartup oqaasii oqaatsinut alla- nut allallugit nutserneqarput. Taamaattumik Sharing Circlesip (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigi- innerup) ingerlanneqarnerani takusat pingaarutillit iluaqutissallu sulisumit allamit nalunaarsorneqar- put, paasissutissat pissarsiarineqartut nassuiarnerannut nutsernissaannullu iluaqutaasinnaasussa- mik. Tamanna assersuutigalugu tassaasinnaavoq inip isersimaffigisap qanoq misinnarnera, oqalut- tuartup nipaata qanoq innera, peqataasut akornanni sunniivigeqatigiinneq aamma timip qanoq takutitsinera. Kalaallit danskillu oqaasii sannamikkut assigiinngitsorujussuummata soorunami

nutserinermi allaganngortitsinermilu qanoq paasinnineq malillugu nassuiaaneq atorineqareerpoq. Sapinngisarli naapertorlugu toqqartumik nutseriniartoqarpoq.

Ileqqorissaarneq

Paasissutissiisummik assigiisumik allakkiortoqarpoq, paasissutissanik pissarsiffissat tamakkerlugit oqarasuaatikkut atuffanneqarlutik, tassunga ilaapput misissuinerup siunertaa, kajumissuseq tunngavigalugu peqataanissaq aamma misissuinermit tunuarnissamik periarfissaq pillugu paasissutissat. Tamatuma kingorna paasissutissiilluni allakkiaq tunniunneqarpoq, misissuisut attavigineqarsinnaasut najugaat allassimasoq aamma takuneqarsinnaalluni. Kiisalu paasissutissanik pissarsiffissat isertuussinissamik aamma tamanut saqqummiussinissamik ilisimatinneqarput. Ilisimatitsissutigineqarpoq apersuinerit allaganngortinnerini aqqit ilanngunneqassanngitsut, aamma paasissutissat inunnut ataasiakkaanut tunngasut tamarmik ilisarineqarsinnaajunnaarlugit suliarineqasasut, taamaalilluni toqqaannartumik ilisarineqarsinnaanissaq suliani saqqummiunneqartuni pisinnaassanani. Misissuineq Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaq pillugu Ilisimatusarnermi Ileqqorissaarneq pillugu Ataatsimiititaliamit akuerisaavoq.

Misissuinermi periuseq

Apersuinerit tamakkerlugit suillertut atuarluaqqissaarneqarput kingornalu misissoqqissaarneqarlutik. Software NVivo (v. 12) atorlugu immikkoortiterinerit ineriartortinneqarput, taakkulu kodelersuineri aallaavigineqarlutik. Apersuineri pissarsiat ingerlaavartumik misissorneqarput, aamma taaguutiniq kodelersuineri atorineqartunik ineriartortitsisoqarlunissaq (Brinkmann and Tanggaard, 2010). Paasissutissanik kodelersuineq aamma misissueqqissaarnermi suliassaavoq, paasissutissat pissarsiarineqartut paasissutissat eqikkarnerinik (datareduktion) taasamik suliareqqinneqarlutik, oqaasertaliussat aalajangersimasut ataatsimut nalunaaqutsernerisigut (blokmarkering) sammisat assigiinngitsut akimorlugit suliata nutaamik paasineqarsinnaanerit ineriartorteqqinneqarlutik (Kvale and Brinkmann, 2009). Paasissutissani oqaasertat NVivomi 'nodes'-imik taasamat koderneqarput, tassunga atatillugu apersuineri pissarsiani sammineqartuni assigiinni oqaasertanut ataatsimoortitsiffiilluni, taamaalilluni ataqatigiinnerit nutaat pilersinneqartarlutik.

Qasigiannuani Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq)

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) Qasigiannuani katersortarfiup ineerartaani ingerlanneqarpoq. Katersortarfiup toqqarneqarneranut pissutaavoq, sumiiffik taanna innuttaasunit ilisimaneqarluarmat, aamma ilaatigut kulturikkut pisoqartitsinerni amerlasuuni qitiusumik inissisimasarluni. Sharing Circlesit (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnerit) pingasut, ullunut pingasunut agguataarlugit, ingerlanneqarput. Aqutsisup saniatigut marluk tamarmik immikkut paasissutissanik pissarsiffinnik tallimanik, aamma ataaseq paasissutissanik pissarsiffinnik marlunnik peqataasoqarlutik. Angutinut sisamanut aamma arnanut arfineq pingasunut, ukioqatigiiaanut assigiinngitsuneersunut, agguataarsimapput. Eqimattanut tamanut inuit 6-7 peqataasussatut aggersarneqarput. Ullormi ataatsimi inuit marluk kisimik takkunnerat ullormi tassani katersortarfimmi allanik sammisaqartitsisoqarneranik pissuteqarunarpog, tamannalu Sharing Circlesimut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) peqataasut amerlassusaannut sunniuteqarsimasinnaalluni. Illoqarfimmut Qasigiannuatut angissusilimmut tamanna qaqutigoortuunngilaq, aammalu taamaakaluartoq Sharing Circle (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) inuit taakku marluk ilagalugit ingerlanneqarluni.

Paasissutissanik pissarsiffiit sunik aamma qanoq annertutigisumik avitseqateqarusunnerlutik nammineerluinnarlutik aalajangersinnaagaat nassuiaatigineqarpoq, aamma oqaluttuarineqartut arlaannaalluunniit ilumoortut ilumuunngitsutulluunniit isigineqassanngimmata, mannalunniit avitseqatigiiffiusinnaamat. Tamatuma saniatigut peqataasut ilaasa sammisat ilaat oqaasisaqarfigineq ajormatigit aamma ataqqineqarpoq.

Issiaviit iloqqasunngorlugit, Sharing Circlemut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) aallaavissatut, inissinneqarput. Aqutsisoq aallarniivoq, Sharing Circlemik (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermik) ingerlatsinissaq una pillugu nassuiaalluni, oqaloqatigiinnermilu peqataalluarumalluni aamma paasissutissanik pissarsiffissanut ilisaritikkumalluni imminut aallarniutigaluni. Oqaluttoq malinnaaffigeqqissaarniarlugu 'talking stick' (oqalunnermi tigummiartagaq) (terningi assattut angitigisoq, puisip amianit sanaaq) atorineqarpoq, oqaluttullu avitseqatigiinninnini naammassigaangamiuk 'oqalunnermi tigummiartagaq' nammineq ingerlateqqittarparaa. Taamaaliornikkut oqaluttut ataasiakkaat oqalunnissaat ataqqineqarpoq, aammalu peqataasut sinnerinut peqataaneq eqeersimaarfiunerulerluni, taamaalillutillu tusarnaarluarnerulerlutik. Sammisassat toqqarneqarsimasut, misissorneqarlutillu qulaajarneqartussat, eqqarsaatigalugit aqutsisup oqaloqatigiinneq, aamma oqaloqatigiinnerup imarisaata qimannginnissaa kiisalu siunnerfilimmik ingerlanneqarnissaa akisussaaffigivai, kisianni aamma siunertaavoq oqaloqatigiinneq uummaarissumik, aamma paasissutissiisut akornanni nalinginnaasutut ingerlanneqassasoq. Sharing Circlemi (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermi) pingaarnersaasoq tassaavoq avitseqatigiinnissaq, aamma peqataasut ataasiakkaat killilersugaanngitsumik, aamma imminnut ataqqeqatigiiffiusumik oqaluttuarnissaannik kajumissaassallugit, aammalu minnerunngitsumik kalaallit kulturikkut naleqartitaat eqqarsaatigalugit.

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) erinarsornermik aallarnerneqarpoq, erinarsorneq kalaallinut tunngatillugu amerlasuutigit pingaaruteqartorujussuummat. Erinarsorneq ilaatigut nuannaarnermi, aliasunnermi, inuulluaqqusinermi aamma assersuutigalugu ataatsiminnut aallarniutitut aamma atualeqqaarnerni ilaatinneqartarpoq. Inuit, nunani killernisut kulturikkut oqaatsitigullu tunuliaqutaqanngitsut, akornanni misissuilluni apersuinerit ingerlanneqarneranni kulturikkut ataqqatigiinneq aamma ileqqut isiginiarneqartarnissaat allakkiani nassuiaatigineqarpoq (Rothe et al., 2009, Halcomb, 2006). Inuttoorneq erinarsoriaasiuvoq killitsisimaarnartorujussuullunilu ilisarnarluartoq, inuiaqatigiit kalaallit kulturianni erinarsoqatigiinnik tussiaqattaartartunillu pingaarutilimmik inissisimalersitsinnermut pissutaaqataasoq (Musikopedia, 2020). Erinarsorneq aallartitsissutitut atorlugu ajunngilluinnarpoq. Paasissutissanik pissarsiffiit arlallit najukkaminni erinarsoqatigiinni peqataasarput, erinarsuullu toqqarneqartoq ajornaquteqanngitsunnguamik appillugu.

2. Innuttaasut isummersuutaat

Kalaallit Nunaanni pinnguutitigut sukkornermik nappaateqartarneq pillugu paasissutissanik pissarsiffigisat isummersuutaannik misissueqqissaarneq matuma ataani saqqummiunneqarpoq. Misissueqqissaarneq sammisanut agguataarlugu saqqummiunneqarpoq, ilaatigut Sharing Circlesip (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnerup) ingerlanneqarnerani saqqummersunit, aamma apersuineri najoqqutarineqartoq aallaavigalugu sammisanit aallaaveqartunik. Itisiliilluni misissuineq manna paasissutissanik pissarsiffiit amerlanngitsut atorlugit pimmat erseqqissaatigineqassaaq nalaattakkat misissuineri matumani paasineqartut aamma inuiaqatigiit sinnerisa nalaattagaannut toqqaannartumik sanilliunneqarsinnaanngimmata.

Siusinnerusukkut nassuiaatigineqareersutut misissuineri matumani paasissutissanik pissarfiit innuttaasut peqqissusiannik misissuineri BFU 2018-imi peqataasimasut akornanni nalaatsornikkut toqqaarneqarput. Ukiuisa suaiaassusiisalu assigiinngissitaarnissaat qulakkeerniarlugu paasissutissanik pissarsiffissat marlukkaarlugit, suaiaassutsinit marluusunit tamanit ataaseq, ukioqatigiiaani 18-34-nut ukiulinni, 35-54-inut ukiulinni aamma 55-iniit qummut ukiulinni toqqaarneqarput. Paasissutissanik pissarsiffiit Innuttaasut peqqissusiannik misissuineri peqataasunik ilisimanninngitsumit sulisumit nalaatsornikkut toqqaarneqarput. Taamaaliornitsigut kissaatigisimavarput apersuisup ukiorpassuarni suliassamik suliaqarnerminut atatillugu inunnik ilisimalersimasinnaasaanik toqqaannginnissaq. Paasissutissanik pissarfiusinnaasut peqataanissaat siunertaralugu oqarasuaatikkut attavigineqarput. Amerlanngitsunnguit peqataajumanatik qujaannarput, piffissaqannginneq imaluunniit suliffik pissutaatinneqarlutik.

Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq

Misissuineri matumani paasissutissanik pissarsiffigisat oqaatigineqareersutut siusinnerusukkut BFU 2018-imi peqataasimasunik inuttaqarput. Taamaattumik paasissutissanik pissarsiffigisat BFU 2018-imut peqataanerminnut atatillugu isummersornissaannik, aamma isummersuutiminnik avitseqatiginninnissaannik misissuineri matumani periarfissinneqarput. Taamaattumik paasissutissanik pissarsiffiit pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq qanoq paasineeraat, aamma BFU 2018-imut peqataanertik pillugu qanoq eqqarsaatersuuteqarnerannik aperineqarput.

Innuttaasullu peqqissusiannik misissuineri peqataanissamik neqeroorummuk akuersineri ima tunngavilersuisoqarpoq;

*Neqeroorfigineqarama nalorninngivillunga akuersivunga.
Tamatunnga pissutaavoq xxx-ma [ilaqutaq] sukkornermik
nappaateqalernera, taamaammatt peqataanissara soqutigaara.*

Innuttaasut peqqissusiannik misissuineq aamma ernumalersitsisinnaavoq

BFU 2018 pitsaasumik nalaataqarfigalugulu isumaqarfigaluarlugu innuttaasut peqqissusiannik misissuinissamut peqataanissamik allagarsilluni ernumanermik aamma nassataqartoq oqaatigineqarpoq.

Siullerpaamik aggersarneqarama, ima imalu iliortoqassasoq nassuiaanneqarlunga, eqqarsarpunga; susoqartoruna, aamma sooruna? Ernumavunga.

Assigiinngitsunut iseqattaartitaavunga, pinerillu tamaasa ernumallunga.

Misissuereernerup kingorna ernumassutigaara misissortinnerma akissutaat ajortortaqassanersut. Ajortumik akissutissarsiguma qanoq qisuariassanerlunga eqqarsaatersuutigaara.

BFU 2018-imut nalaatsornikkut toqqagaallutik peqataasut nappaateqanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut peqqissutsimik misissuinissamut peqataaqullugit allakkanik nassinneqarput. Tamanna innuttaasut ilaannut pisariaqanngitsumik ernumalersitsisinnaavoq.

Misissuiffissamut pigaangama susoqarnissaanik nassuiaanneqartarama isumaqarpunga pitsaasuusoq, aamma misissuineq sioqqullugu paasissutissanik tunineqarlunga, tamatuma toqqissisimanerulersippaanga. Paasissutissanik tunineqarpunga.

Misissuinerup inerneru qanoq paasisariaqarnersut pillugit paasissutissiineq pitsaanagerusinnaasoq isumaqarpunga. Ilisimaarivara sumut tunngatillugu misissorneqarnerlunga, kisianni paasinninnera naapertorlugu ersarinnerusimasinnaagaluarpoq.

Misissuinersi paasissutissiinermik aallartittarassiuk isumaqarpunga misissuinersi torraasoq.

Nappaateqalernissap killinganiilluni ilungersunarsinnaasoq paasissutissanik pissarsiffiit oqaatigivaat. Assersuutigalugu sukkornermik nappaateqalernissap killinganiilluni ilisimatinnearnermi nammineerluni paasissutissanik ujartuinissaq, kingornalu iliuuseqarnissaq, inummut namminerlut tunniunneqartutut misigisimaneqarmat.

Ilisimatinnearpunga mianersussasunga, sukkornermik nappaateqalernissannut qanikkama, paasissutissanilli annertunerusumik tunineqarnanga.

Misissuinerup inerneru tunniunneqartut tunngavigalugit kisitsisit nalinginnaasuusussat pillugit nammineq nassaarnissannut periarfissaqarujussuarsimangilanga. Nassaarinissaannut periarfissaqarsimangilanga. Erseqqinnerusimasinnaagaluarpoq.

*Paasissutissanik tunineqarpunga, kisianni isumaqarpunga misissuinerup
inerneru qanoq paasisariaqarnersut pillugit paasissutissiineq
pitsaanagerusinnaagaluartoq.*

Innuttaasut peqqissusiannik misissuinerup peqataanissamik piunassuseqarneq assigiinngitsunik tunngavilersorneqarpoq. Tunngavilersuutigineqartut ilaatigut tassaapput ilaqtut qanigisap sukkornermik nappaateqartut paasineqarnera, Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnermut paasissutissanik tuniserusunneq, aamma najukkami peqqinnissaqarfiup peqqissutsimik misissuinissamut ilaatigut piffissaqarfiginnittannginneranik misigisimaneq.

Misissuinerup atatillugu takkunermi aamma misissortinnermi oqaatsitigut paasissutissinneqartarneq tamakkiisumik isigalu paasissutissanik pissarsiffinnit iluarisimaarneqarpoq. Ujartorneqarporli misissuinerup inerniliussat misissuinerup naammassinerani naqitanngorlugit paasissutissiissutigineqartut erseqqinnerusinnaasut, assersuutigalugu aap sukkoqassusia nalinginnaasoq pillugu.

Misissuineq tamaat sioqqullugu, aamma misissuiffigineqartuni tamani paasissutissinneqartarneq peqataasut ataasiakkaat toqqissisimanermik misigisimanerannut pingaaruteqartorujussuusoq oqaatigineqarpoq. Taamaattumik paasissutissiisarnerup tamatigut qaffasissuunissaata, aamma sulisut sulissamut piukkunnaateqarluartuunissaasa, kiisalu paasissutissat tamarmik oqaatsit marluk (kalaallisut danskisullu) atorlugit pinnaanissaasa sulissutiguarmissaat pingaaruteqarpoq.

Taamatuttaaq misissuinerup ernumanermik pilersitsisinnaanera eqqumaffigineqartariaqarpoq, inuit ilaat ilisimasassanik internettimi ujaasinissaminnut periarfissaqarneq ajormata. Tamatuma saniatigut ilimagineqarsinnaavoq nittartakkani paasissutissat nassaarineqarsinnaasut akornanni ujaasinissaq ajornakusoorsinnaasoq, kingorna ilisimasat immikkoortiterlugillu iliuuseqarnissaq ajornakusoorsinnaalluni.

Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq

Aallarniinerup nassuiaatigineqartut Kalaallit Nunaanni sukkornermik nappaateqarnerup ilarujussua pinnguutiniq aalajangersimasunit taamaallaat aallaaveqartut nassuierneqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaanni pinnguutitigut sukkornermik nappaateqarnerup ilisimaneqarnerata pingaaruteqassusiata pisariaqalersippaa, sukkornermik nappaateqarnerup pinnguutitigut misissuiffigineqarnera, innuttaasut qanoq paasineqarnera itinerusumik paasisaqarfigissallugu.

Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq pillugu sammisamut aallarniutit, assit marluk, pinnguutiniq kingornussisarnermut takussutissiat, paasissutissanik pissarsiffinnut naatsumik ilisaritinneqarput, inuit ataasiakkaat sukkornermik nappaateqalernissamut pinnguut qanoq kingornussinnaaneraat annikitsumik takutinniaannarlugu, aammalu ataani allassimasoq atuarneqarluni:

Kalaallit Nunaanni sukkornermik nappaateqarnerup ilarujussua pinnguutiniq aalajangersimasunit pinngortuuvooq. Kalaallit 4%-ii pinnguutit ilisimaneqartut taakku aappaannik assigiinnik marlunnik pigisaqarput, pinnguummillu tamatuminna pigisaqartut 80 %-ii inuunermik ingerlanerani sukkornermik nappaateqalersinnaapput.

Tamatuma kingorna paasissutissanik pissarsiffiit pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq qanoq eqqarsaatersuuteqarfigisinnaaneraat aperineqarput. Sammisaaq pillugu innuttaasut akornanni assigiinngitsunik isumaqartoqarsinnaanera eqqarsaatersuutigineqarpoq.

Soorunami inuk pineqartoq apeqqutaavoq. Inuit ilaat peqqissutsiminnut malinnaarusuttarput, aammali ilaqarput misissortissimallutik tuparujussuarsimasunik, kiisalu pingajoqarput tamatuminna akuersaarumangitsunik.

Oqareernittut isumaqarpunga kingornuttakkamik nappaateqarneq qanoq isiginerlugu inummiit inummut assigiinngitsuugunartoq.

Ilaatigut nappaatit ilaannik pitsaaliuisinnaaneq siunertaralugu pinnguutiniq misissuinerup Kalaallit Nunaannut qanoq kinguneqarsinnaaneri pillugit apeqqummut paasissutissanik pissarsiffiit ajuunngitsumik qisuariaateqarput.

Nappaatit kingornuttakkat inuit akornanni oqaluuserineqaleraangata imminut eqqarsaatigilersarpunga, aamma misissuinerup taama ittunik neqeroorfigineqaraangatta nuannaarutigisarpurput. Tassami arlaannik soqarpat [nappaatit] iliuuseqarfigineqarsinnaapput.

Assersuutigalugu ilisimatinneqassagaluaruma arlaannik kingornuttakkamik nappaateqarlunga. Ilisimasaqalernerup tamanna immaqa pitsaaliuinissamik periarfissaqalersitsissaaq.

Ilimagaara pinnguutiniq misissuisarnerit tamakku pillugit ilisimasaqalernissatsinnut ikiuutaasinnaassasut. Tamakku kingornussinnaasavut, aamma nappaatit allat. Tassa aaversinnikkut paasineqarsinnaalluni kingornuttakkamik nappaateqalernissamut aarlerinaateqarnerluni.

Aallarnihermi illit oqaatigisattut, kalaalpassuit pinnguutimikkut sukkornermik nappaateqarput, oqaatigineqarsinnaavoq immaqa siusinnerusukkut taakku ilaat annaareersimassagaluarivut, nappaalli pillugu ilisimasaqalerpugut. Misissuineq taama ittoq tunngavigalugu siviuserusumik akornatsinniissinnaalerput.

Isumaqarpunga aaversinneq aqqutigalugu arlalippassuartigut paasisaqartoqarsinnaasoq, toqqissisimanartorujussuuvoq. Paasineqarsinnaanera.

Tamanna nammineq ilaqtat akornanni kingornuttakkanik assigiinngitsunik nappaateqarneq pillugu allanik eqqarsalersitsivoq.

Meeravissiaavunga, taamaattumik angajoqqaakka ilisimasaqarfiginngilakka. Nalulluinnarpara uannut qanoq innersoq. Nappaatit kingornuttakkat aaversinnikkut paasisaqarfigisinnaallugit iluarivara.

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

*Ilaquttatsinni kingornuttagaavoq. Qatanngutima meerai marluk
toqunikuupput.*

*Kingornuttagaasoq paasillugu soorunami eqqarsarnartoqarpoq. Pigivara
[sukkorneq] aamma anaanannit, anaanamalu anaanaanit.*

Uagutsinnut tunngatillugu anaanatsinneerpoq, kræfti.

*Angajooqaanniit paasinikuunngisaannarpara sukkornermik
nappaateqarsimanersut. Taamatut aamma qatanngutinnit.*

Ilaqutariit iluanni kingornuttakkanik assigiinngitsunik nappaateqartoqarsinnaanera
oqaluuserineqarpoq, tamatumali saniatigut pinnguutiniq misissuineq ataasiakkaat
nappaateqaleratarsinnaanerminnik paasisaqarnissaminnut periarfissaattut
oqaatigineqarluni. Tamatumani eqqarsaatigineqarluni, assersuutigalugu
meeravissiaagaanni taamalu angajooqaaviit ilisimasaqarfiginagit, imaluunniit
ilaquttat attaviginnginneri pissutigalugu oqaloqatigisinnaannginneri, imaluunniit
taakku toqoreersimani pissutigalugit.

Paasissutissanik pissarsiffinnit oqaatigineqarpoq nappaatinik kingornussisinnaaneq aaversinnikkut
takuneqarsinnaappat toqqissisimanassagaluartoq, aammalu eqqarsaatersuutigineqarluni ilaqutariit
iluini nappaammik kingornussisinnaasunik annasaqarnissamut misissuinerit tamakku
annikillisaataasinnaasut. Taamaattorli aamma isumaqartoqarpoq immaqqa inuit ilaat pinnguutitigut
nappaatinik ilisimasaqalernissamik soqutiginninnaviannigitsut, inunnut ataasiakkaanut qanoq
kinguneqarsinnaaneranik ernumaneq, imaluunniit nappaammik kingornuttakkamik
nappaateqalersinnaanermik akueriuminaatsitsineq pissutigalugit.

Sukkorneq pinnguutini nappaatigalugu

Sukkornermik naappaateqalersinnaaneq kingornuttagaasinnaasoq paasissutissanik pissarsiffigisat
ilisimavaat, aammali nappaatit allat eqqarsaatigalugit nappaatit kingornuttagaasinnaanerat
oqaluuserineqarpoq, nappaatit aalajangersimasut ilaqutariinni nappaatigineqarnerisa annertunerat
pissutigalugu.

*Sukkornermik nappaateqarneq anaanannit, anaanamalu anaanaanit
kingornutaraara, kisianni nappaatit isiginngilara. Oqarsinnaavunga
sukkornermik nappaateqarlunga, kisianni napparsimasutut imminut
isiginngilanga.*

*Anaagama sukkornermik nappaateqarnera kingornussimanerlugu
erumassutigisarnera pissutigalugu.*

*Ilimanaateqarluarsinnaavoq angajooqaatta ilisimanagu
piginikuusimassagaat [sukkornermik nappaateqarneq]. Taamaattumik
qujamasuutigisorujussuura ullumikkut tamanna aamma
ilisimasaqarfigineqarmat. Taamaattoqarnera pillugu qujanarujussuaq.*

*Ataatama ilaqutaasa akornanni sukkornermik nappaateqartoqarnera
ilisimavara.*

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

*Taamaattumik eqqarsaatiginikuuara taanna [sukkornermik
nappaateqarneq] uagut, aamma uanga aanatsinniit
kingornussimagunarlugu.*

Sharing Circlesimut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) matumunnga peqataaqqusilluta
saaffiginnissuterput namminneq ilaqtumik akornanni kingornuttakkamik
nappaateqartoqarsinnaanersoq pillugu eqqarsalersitsisimasooq oqaatigineqarpoq. Tamatuma
saniatigut isumattorsaqatigiinnermi paasinarsinneqarpoq nappaatit kingornuttakkat ilaqtariit iluini
ammasumik oqaluuserineqarnerusariaqaraluartut.

*Eqqarsaatiginikuuara ilaqtatsinni, aamma ilaqtariit ilutsini
oqaluuserinerusariaqaripput, tassa nappaatit kingornuttakkat. Tamakku
oqaluuserineq ajorpavut.*

*Eqqarsaatigaara immaqa nammineq ilaqtatta iluini
oqaluuserinerusariaqaripput, inissaqartillugulu.*

*Ilaqtatsinni tamakku oqaluuserineqarneq ajorput. Isumaqaarpunga
tamatuma nutaajuneranik pissuteqaannartoq.*

*Kisianni oqarsinnaavunga ilaatigut, sukkornermik nappaateqarnera
uteqqissappat. Meeqqakka ernuttakkalu tamatuminnga
oqaluttuutarpakka.*

*Oqaluuserinerussagipput pingaaruteqarpoq. Assersuutigalu uiga siorna
qaratsamigut taqqaminik milittoorpoq.*

*Naluara ilaqtariinni kingornuttagaanersoq, tassami anaanaga siulikkalu
tassanngaannarlutik toqunikuupput. Anaanaga, anaanama anaanaa
angajoralu tassanngaannarlutik toqupput.*

Pinnguutitigut nappaatit pillugit isummersornerit paasissutissanik pissarsiffinnut aamma
eqqarsalersitsivoq. Pinnguutitigut nappaammik nammineq pigisaqarnerluni
ilisimaneqartuaannarsinnaannginnera, aammali nammineq kinguaanut nappaammik
kingornuttakkamik ingerlatitseqqissinnaaneq pissutigalugit.

*Tamanna ilumoorluinnarpoq. Assersuutigalugu ungasissorujussuarmik
ilaqtariikkaanni, imaluunniit imminnut qanippallaanngikkaanni
ilisimassallugu nalunarsinnaavoq.*

*Eqjiallannaqaaq. Assersuutigalugu anaanama ilaqtasa akornanni
taqqatigut milittoornerit aamma qaratsakkut aanaartoornerit
kingornuttagaapput, tamakkuuppullu meeqqatsinnut ernuttatsinnullu
ingerlateqqittakkavut, tassanngaannartumillu takkussinnaasut.*

*Nappaatinik kingornuttakkanik tusagaqaraanni imminut ilaqtanullu
tunngatillugu eqqarsaatersuutiginarsarpoq, kisianni
peqqissuusimagutta ulluinnarni eqqartorneqarneq ajorpoq.*

Nammineq ilaqqat iluini kisimi pinnguutitigut nappaatit oqaluuserineqartariaqanngillat. Paasissutissanik pissarsiffiit aamma isumaqarput pinnguutitigut nappaatit tamanut ammasumik oqaluuserineqartariaqartut. Pinnguutitigut nappaatit pillugit inuiaqatigiit akornanni ammanerunissaq kissaatigineqarpoq.

Kisianni aamma inuiaqatigiit akornanni. Tamanna aamma ataatsimoorluni, inuiaqatigiit akornanni, oqaluuserineqarsinnaavoq. Innuttaasunik ataatsimiititsinerit, imaluunniit ataatsimoorluni aaqqissuussinerit aqputigalugit. Ersarinnerullunilu saqquminerusariaqarpoq. Tamanna kissaatiginartorujussuavoq.

Oqaluuserineqarnerusariaqaralarpoq. Aamma peqqissutut nappaateqanngitsutullu misigisimagaluaraanniluunniit.

Pinnguutitigut nappaateqalersinnaasut tamarmik nappaateqalersinnaanerminnik ilisimatinneqartariaqarnerisut pillugu apeqqut assigiinngitsumik isummersorfigineqarpoq.

Isumaqataallungalu isumaqataanngilanga. Assersuutigalugu pinnguutitigut misissuinerit assigiinngitsut tamaasa pillugit paasissutissiissagutta, imaassinnaavoq akissutit ilaat ernumanarsinnaasut, taamaalillutillu ernumalersitsillutik. Aappaatigulli aamma nappaat piginagu ilisimagaanni toqqissisimanassalluni.

Aappaatigut isumaqarpunga eqqarsarnartoqartoq. Soorunami soqutiginartorujussuavoq, aappaatigulli assersuutigalugu ilaqquttanni nappaatigineqarpat, taava taanna kisiat isiginiarneqalissaaq, isumaqarpunga tamanna ajunngitsup illuatungerigaa.

Isumaqarpunga, nappaatit kingornuttakkat, uannut tunngasut, tamarluinnaasa paasisariaqanngikkikka.

Peqqinnissaqarfiup aggersartariaqaraatigut, assersuutigalugu ilaqquttat akornanni sukkornermik nappaateqartoqarpat, taava ilaqtariit ilutsinni uagutsinnut tunngatillugu qanoq inissisimanerluta oqaloqatigiissutigissavarput.

Aalajangersimasumik nappaateqarneq pillugu paasitinneqarnerinnarluunniit inuit ilaannut toqusussanngortutut misigisimalersitsisinnaavoq.

Isumattorsaqatigiinnili isumaqatigiissutaasoq tassaavoq, pinnguutitigut sukkornermik nappaateqartoqarpat pineqartoq ilisimatinneqartariaqartoq.

Matumani inuit, pinnguutitigut sukkornermik nappaateqarsimappata, ilisimatinneqartariaqarput, aammalu qanoq pisoqassanersoq erseqqissumik ilisimatitsissutigalugu.

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

*Inuk pineqartuq aggersarneqartariaqarpoq, oqaluttuullugulu
susooqassanersoq, aamma tamanna qanoq kinguneqassanersoq.*

*Peqqissuseq eqqarsaatigissagaanni isumaqarpunga
isertuussisoqartariaqanngitsoq. Pissutigalugu ajoqutigisaq qanoq
iliuuseqarfissanerlugu nalullugu nuannernaviannngimmat.
Isumaqarpunga sukkornermik nappaateqalersinnaanermut qanikkaanni
ilisimatitsissutigineqartariaqartuq.*

*Sukkornermik nappaataasinnaavoq, aamma allat inummut pineqartumut
tunngasut. Tamakku ilisimatitsissutigineqartariaqarput.*

Sukkornermik nappaateqarnerup, imaluunniit sukkornermik nappaateqalernissap killinganiinnerup
pinaveersaartinnissaanut aamma katsorsarnissaanut timimik atuineq aamma nerisassanik
sukkulinnik nerisarneq paasissutissanik pissarsiffiit akornanni pingaarnepaatut isigineqarput.

*Qitima napinerata kingorna ilisimatinneqarpunga timinnik
aalatitsiunnaassasunga, tamatumalu kingorna inuunera
allanngorujussuarpoq. Siusinnerusukkut tuattuujuaannarnikuuvunga,
kingornalu puallarujussuarpunga.*

*Nalunngilluinnarpara timimik atuinikkut aap sukkua appartartuq, kisiannili
ilaatigut tamatuma nukissaqarfiginissaa ajornakusoorsinnaasarpoq.*

*Nammineq nalunngilara timinnik atuigaangama, imaluunniit
uninngaannananga arlaannik iliuuseqaruma aama sukkua appassasoq
[...] Tamanna aamma quppersakkani atuakkanilu takusarparput.*

Aammattaaq tarnikkut qanoq issutsip aap sukkuanut sunniuteqarsinnaanera
eqqarsaatersuutigineqarpoq.

*Inupparujussuit isumaqartarput sukkutorunnaarniariaraanni tassa
ajunngilluinnartuq, kisianni tamanna allatigut kinguneqartarpoq.
Kisianni uanga paasiartorpara nammineq qanoq issusera malillugu
aama sukkua aamma sunnerneqartartuq.*

Paasissutissanik pissarsiffigisap nammineq sukkornermik nappaateqarnerminut atatillugu
iliuusaanut ilaqquttat akornanni sukkornermik nappaateqarnermik misilittagaqarneq
pingaaruteqarsimavoq.

*Inuit sukkornermik nappaateqaleraangamik sukkullit tamarluinnaasa
pinaveersaalertarpaat, akerlianilli aap sukkua
appariarujussuarsinnaavoq, sajulernermik qilusoornermillu
kinguneqarsinnaalluni. Taamaattumik uanga aama sukkuata
apparpallaarnissaa pinaveersaarpara. Anaanattut ilinissara
perusunnginnakku. Anaanama aavata sukkua apparpallaaraangat
qanoq kinguneqartarnera takunikuuara.*

Sukkornermik nappaat paasissutissanik pissarsiffigisat akornanni ilisimanearpoq. Tamanna
peqqinnissaqarfiup inuunerissaaviisa inooriaatsimik tunngaveqartumik nappaatit pilersartut pillugit
sinerik tamakkerlugu annertuumik sammisaqarneranik pissuteqarunarpog (Peqqik.gl, 2020).

Sukkormermik nappaatip katsorsarneqartarnera immikkut apeqqutigineqanngilaq, paasissutissanilli pissarfiit sukkormermik nappaatip katsorsarneqartarneranik misilittagaat peqqinnissaqarfimmit ilisimasanit, aamma atuagaaqqanit, atuakkanit tusagassiuutiniillu ilisimasanik aallaaveqarput. Katsorsaanermut pinaveersaartitsinermullu timimik aalatitsinissaq atussallugu pingaartinneqarneruvoq. Paasissutissanik pissarsiffiit sukkormermik nappaateqalernissap killingaaniittut, imaluunnit sukkormermik nappaateqartut timimik aalatitsinissap pingaaruteqassusianik aamma nerisassanik sukkulinnik nerinissap eqqumaffiginissaa, aammali nammineq qanigisat sukkormermik nappaateqartut katsorsarneqarnerannut atatillugu ajornartorsiutit aallaavigivaat.

Nappaatit kingornuttakkat pillugit ilisimatinneqarnerit qanoq qisuariarfigineqarnissaat assigiinngitsunik isumaqarfineqarpoq, isumaqatigiissutigineqarlunili nammineq ilaqtumik iluini, kiisalu inuiaqatigiinni oqaluuserineqarnerunissaa pisariaqartinneqartoq. Aappaatigut isumaqartoqarpoq kingornuttakkamik nappaateqannginnerup ilisimaneqarnera, imaluunnit taanna katsorsarneqarsinnaappat, ilisimassallugu iluaqutaasinnaasoq, aammali kingornuttakkamik katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqarluni ilisimallugu ernumanarsinnaalluni.

Kulturi aamma upperisarsiorneq

Inuit paasinnittaatsinik naleqartitanillu assigiinngitsunik sunnersimaneqartarput, peroriartornerminni atugaannut sunniuteqartartumik. Kulturi oqaluttuarisaanerlu ilaatigut peqqinnermik, nappaatinik aamma kinaassutsimik paasinnittarnitsinnut pingaaruteqarput (Wistoft, 2012). Inuunermi atugassarititat pillugit misissuineq SLiCA tunngavigalugu inuiaqatigiit kalaallit 99%-iisa kuisimasuunertik oqaatigivaat (SLiCA, (2006)).

Upperisarsiorneq amerlasuunit, pingaartumik innuttaasunit utoqqaanerusunit, anersaakkut peqqissuunissamut pingaarutilerujussuusoq oqaatigineqarpoq. Taamaattumik paasissutissanik pissarsiffiit pinnguutiniq misissuineq pillugu isumaannik, aamma tamanna kuisimasuunermut taputartuunneqarsinnaanersoq aperineqarput.

*Aama sukkoqassusia qaffakkaangat Guutimut qinusarpunga.
Ilumuullunga taamaaliortarpunga.*

*Qinusartorujussuvunga. Tassunga atatillugu taama oqarusuppunga,
taamaattumik kapuutiniq [insulinamik] suli atuilinngilanga.
Imaassinnaavoq tamanna uannut iluaqutaasimasoq.*

*Upperiuaannarpara upperisaqarneq neriunermik pilersitsisartoq,
imaluunnit neriuteqartuaannarnissamik eqqaasitsisuusartoq. Uanga
aamma ikiorneqarnissara neriutugalugu piffissani assoroorfigisanni
qinusarpunga.*

*Uannut tunngatillugu, kuisinnikuuvunga, kisianni upperisamut
tunngatillugu assigiinngitsutigut isumaqataajuaannanngilanga. Una
eqqarsaatigalugu, Guutip pinngortissimagaatigut, taamaattullu. Uanga
aamma nammineq pinngortitaqartarlunga isumaqarpunga.*

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaatigiinneq) atorlugu isummersuutit

*Napparsimalissutaasinnaasunik pisut ilaanni imminut aamma
aarlerinartorsiortittarpunga.*

Malugisaqarnerit tamaasa Guutimut qinusarpunga.

Upperisarsiorneq aamma pinnguutiniq misissuineq, aamma kuisimasuuneq imminnut
tapertariissinnaanersut apeqqummut paasissutissanik pissarsiffiit nalornissuteqanngillat.

Aap, upperisarsiorneq aporfiusanngilaq.

*Eqqarsaatigisinnaanngilara oqassallunga uanga taamaalissananga,
tassami Guutip taama pinngortissimavaanga.*

Upperisarsiorneq allanngorartuurtuuvuq. Aamma uninngaannanngilaq.

*Isumaqarpunga taakku marluk imminnut atalluinnartut. Saatassaqarluni
[nammineq upperisamut], aamma peqqissuserput.*

*Isumaqarpunga taakku marluk imminnut atasut, peqqissuseq aamma
upperisarsiorneq.*

*Alloriarujussuarsimavugummi. Isumaqarpunga taanna [pinnguutiniq
misissuineq] tassunga ilaasariaqartoq. Kulturitsinnut
ilaasariaqaraluarpoq. Uagutsinnut iluaqutaassaaq.*

Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuinermit paasinninnermut aamma ingerlanneqarneranut
tunngatillugu kristumiuuneq aporfittut isigineqanngilaq. Peqqissuseq aamma upperisarsiorneq
imminnut atasutut isigineqarput, aamma upperisarsiorneq kristumiuunerlu pinnguutiniq
misissuinermit akornutaasutut isigineqaratik. Kristumiuussuseq anersaakkut nakuussutsimik
tunisisartutut oqaatigineqarpoq, inuunermi unammilligassanik naapitsinermit aamma
peqqissutsimut tunngatillugu paasissutissanik pissarsiffinnit arlalinnit atorlugarluni.

Utoqqaanerumaat inuusunnerusullu akornanni kristumiuussuseq, assersuutigalugu nappaatinut
tunngatillugu, assigiinngitsumik isumaqarfigneqarpoq. Guutimut qinuneq, peqqissuseq aamma
tassunga ilanngullugu, inuunerminnut ilaasoq utoqqaanerumaat akornanni
oqaatiginiarneqarneruvoq. Inuusunnerumaat akornanni isumaqartoqarluni inuk nammineerluni
iliuutsini aqutugalugit nappaateqalernissaminut qaninnerulersartoq.

Naleqartitat

Naleqartitat tassaapput kulturikkut paasinninneq malillugu suut pingaartitassaanersut aamma
kissaatiginartuunersut (Wistoft, 2012). Qasigiannuani Sharing Circle (iloqqasunngorluni
isumattorsaatigiinneq) paasissutissanik pissarsiffiit namminneq inuttut naleqartitaat aallaavigalugit
aallarneqarpoq, tamanna namminneq inuunerminni pingaartitaminnut suut pingaaruteqarnerisut
oqaatiginissaannut periarfissiimmat (Halcomb, 2006, Berliner and Stender, 2013, Olesen et al.,
2020, Earth Child Project, 2020). Aqutsisoq, isumattorsaatigiinnermut ilaasutut, nammineq inuttut
naleqartitani pillugit aallarniuteqarpoq. Tamanna paasissutissanik pissarsiffiit aamma aqutsisup
akornanni naligiinnermik pilersitsivoq (Halcomb, 2006). Naleqartitat aallarniutiginerannut siullertut
pissutaasoq tassaavoq paasissutissanik pissarsiffiit imminnut ilisarinerulernissaat, aamma

avitseqatiginninnissamik oqaluttuarnissamillu periarfissinnissaat. Tamatuma saniatigut paasissutissanik pissarsiffiit naleqartitaat, misissuineri paasissutissanik pissarsiffinnut suut aamma pingaaruteqarnersut pillugit paasissutissat allat, ataqatigiissinnissaannut pingaaruteqarsinnaavoq.

Paasissutissanik pissarsiffiit naleqartitaat qanigisanit aallaaveqarput. Ilaquttat, meeqqat, ernuttat, qatanngutit aamma angajoqqaat. Tassa ilaqutariiussuseq paasissutissanik pissarsiffinnut tamanut pingaaruteqarpoq. Ilaqutariit iluini ataatsimoorneq, assersuutigalugu nereqatigiittarnerit, aammali inuiaqatigiit akornanni ataatsimoorneq.

Naleqartitakka tassaapput meeqqakka, uanga imminut aammali uannik maanga pisitsisut [angajoqqaat]. Inuit uannut pingaarutillit tassaapput qatanngutikka, aammali ikinngutikka. Kikkut tamarmik uanga avatangiisinniittut.

Pingaarnarpaat tassaapput meeqqakka marluk, aammali panissaqarpunga uannut anaanaartortumik. Nammineq sisamanik ernutaqarpunga, aammali ataatsimik ernutassaqarlunga, uannullu pingaarnarpaat tassaavoq angerlarsimaffitsinni katerisimaaqatigisarneri.

Pingaartitakka tassaapput ilaquttakka, meeqqakka aamma ernuttakka, aammalu nereqatigiittarnivut, angerlarsimaffitsinni ataatsimoortarnivut.

Siusinnerusukkut oqareernittut marlunnik paneqarpunga. Taakku pingaarnarpaat ilagivaat, aamma marlunnik ernutaqarpunga.

Ilaqutariit tamarmiusut iluini ataatsimoorneq naleqartitaavoq ataasiakkaanut pingaarutilerujussuaq. Ullut tamaasa takusinnaaneq, aamma meerarisat inersimasut eqqarsaatigalugit.

Tassaasinnaavoq nereqatigiinneq, minnerunngitsumillu timersornikkut ataatsimoorneq.

Meeqqavut inersimasut ilagiuannarpavut.

Meeqqavut ilagiuannarpavut. Ingerlaqatigiittuaannarsimavugut.

Naleqartitakka allat tassaapput inoqatinnik ikiuineq.

Inoqatinnik sullissinera pingaartitama aamma ilagaat.

Pinngortitaq tassaasimavoq, amerlasuutigut kalaallinut attuumassuteqartillugu inunnut ataasiakkaanut tamanut pingaarutilerujussuaq (Wistoft, 2012, Berliner and Stender, 2013, Olesen et al., 2020). Angalaneq, piniarneq, aalisarneq aamma pisanik ukiornissaanut pilineq aasaanerani pinngitsoqaratik aallutarisarlugu. Pinngortitami pisuttarnerit, aamma ukiuunerani timimik aalatitsinissamut tunngaviusarluni.

Pinngortitamiikkaangatta pisatta suliarinissaat uannut aamma pingaaruteqarpoq.

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

*Upernaakkut umiatsiamik angalaarnerit, pinngortitamiinneq, pinngortitami
nerisassiorneq.*

*Umiatsiamik angalaarnerit, pinngortitamiinnerit aamma pisat, pingaartumik aasaanerani
uannut naleqartorujussuupput.*

Ukiuunerani pisuttuarnepassuusarput.

Kalaallit inooriaasiannik, oqaasiinik aamma kulturiannik pingaarnerutitsineq paasissutissanik
pissarsiffimmut ataatsimut aamma pingaaruteqarpoq;

*Pingaartitama ilaat aamma tassaapput inooriaaserput, oqaatsivut aamma oqaatsitta
puigorneqannginnissaat.*

Kalaallit oqaasiat 'peqqinneq' peqqinnermik ataatsimut isiginnilluni paasinninneruvoq ilaatigut
naleqartitanik, atassuteqaqatigiinnermik, avatangiisinik, kalaaliminernik aamma misilittakkanik
tunngaveqartoq (Wistoft, 2012). Taamaattumik tupaallannangilaq pinngortitaq, umiatsiamik
angalaarnerit, aasaanerani pilineq aamma ilaqutariinni ataatsimoorneq paasissutissanik
pissarsiffinnit aallaavigineqarpiarmata. Ilaqutariit kalaallit, aammali naleqartitat soorlu pinngortitaq,
pisanik pilineq, oqaatsit aamma kulturi inummut ataasiakkaamut pingaaruteqarnerujussuat
atuagassiami, ilaatigut kalaallit naleqartitaannik nassuiaateqarfiusumi, uteqqiattorujussuuvoq.
Taamaattumik pingaaruteqarpoq, kalaallinut tunngatillugu, peqqissuseq aamma pitsaaliuineq,
imaluunniit inuit ataasiakkaat kisiisa isiginianniginnissaat, kisiannili ataatsimoorillugit ilaqutariinnik,
pinngortitamik, kalaaliminernik aamma ataatsimoornermik aallaaveqartumik isigalugit (Berliner and
.Stender, 2013, Rink and Reimer, 2018, Reimer Trøndheim, 2012)

Aammattaq ataatsimoornermut akuunissap naleqassusia erseqqissaatigineqarpoq,
assersuutigalugu timersornikkut, aammali allanik ikiuinermi ataatsimoorneq, imaluunniit ilaqtat
peqatigalugit suliaqarneq.

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) periutsit atornera pillugu nalilersuineq

Periuseq Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq), Qasigiannuani atornerarner-
atut, oqaatigineqarsinnaavoq misissuinermi apersuisarnerni periususartup aamma atta-
veqaqatigeeriaasitoqqap ataatsimoorinnerigaat, Canadami, Alaskami aamma American Indianerit
akornanni nunap inoqqaavinit atornerartarsimasoq. Sharing Circlesip (iloqqasunngorluni isumat-
torsaqatigiinnerup) kalaallinut tulluarsarlugu atornerarnera suli ineriartortinneqarmat, taamaalilluni
inuiaqatigiinnut kalaallinut nutaaliaasunut, kulturiannut, oqaasiinut aamma peqqissuseq pillugu
paasinninnerannut naleqqussarneqarsinnaanngorlugu, periutsip atornerarnera paasissutissanik
pissarsiffiit qanoq misigisaqarfigineraat misissuinermi matumani aamma apeqqutigissallugu pis-
susissamisoorpoq (Rothe et al., 2009, Wistoft, 2012, Halcomb, 2006, Halkier, 2002).

Periuseq Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pitsaasumik misigisaqarfiga-
lugu paasissutissanik pissarfinnit oqaatigineqarpoq, peqataasulli amerlanerunnginnerat ilaannit tu-
paallaatigineqarluni. Tamanna immaqqa innuttaasunik ataatsimiisitsisarnerit innuttaasunit

ilisimaneqarnerunerannik aallaaveqartutut isigineqarsinnaavoq. Peqataasulli ikitsunnguunerat ajunngitsumik sunniuteqarpassippoq, qununannginnerusutut misigineqarsinnaammat, aammalu peqataasut tamarmik oqaaseqarsinnaallutik. Sharing Circlesimut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) peqataasinnaasut amerlassusiat killeqartinneqarneq ajorpoq, kisiannili siunertaq apeqqutaatillugu isumattorsaqatigiit pingasut 15-illu akornanni amerlassuseqarnissaat innersuussutigineqarpoq, aamma kikkulluunnit peqataasinnaallutik (Earth Child project, 2020)

Iloqqasunngorluni issianeq iluarisimaarnarpoq. Taamaaliornikkut paasisaqarnerullunilu tusarnaarluaarnarneruvoq. Isumaqarpunga nuannersuusoq taanna atorlugu ('oqalunnermi tigummiartagaq'), uangami nammineq kuglepeni atortarpara.

Sharing Circlemut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) peqataanissara siunertaralugu sianerfigineqarama nangaarianngivillunga angerpunga. Pissangasimavunga, takorluukkannullu sanilliullugu amerlanngilagut. Amerlanerussasugut takorlooraluarakku.

Isummamminnik tusarniaaffigineqarusunnertik qujamasuutigalugu oqaatigineqarpoq.

Suna tamarmi ajunngitsoq ilisimatinneqarlunga misissuinermi nalaassimasama oqaluuserinissaannut periarfissinneqarama qujaqqippunga. Isumaqarpunga tamanna pitsaasuusoq.

Nuannaarutigeqaara tamanna suliariniarneqarmat. Misissuinermi peqataasimannngitsuuguma inuunera naannerusimasinnaassagaluarpoq. Misissuinermi inernerit pissarsiarigakkit sivisunerusumik inuunissara aqqutissiueqataaffigaara. Tamanna qujamasuutigeqaara. Torraavoq.

Misissuereernerup kingorna nalaatavut oqaloqatigiissutigisinnaagatsigit nuanneqaaq. Sunut tamanut isummersortartuulluni piffissaq sivikippallaarpoq. Akornutaanngitsumik sivisunerusinnaagaluarpoq. Ajunngilaq nuannerlunilu.

Nuannaraara. Ataatsimoorluni oqaluuseralugit pitsaasuuvoq, aamma isumaqarpunga tamakku [pinnguutiniq misissuinerit] inuiaqatigiit akornanni ammanerujussuarmik oqaluuserisariaqarivut.

Isumaqarpunga nuannersuusoq, aamma ajorinngeqaara misissuereernerup kingorna isummersuutivut nalaatavullu pillugit avitseqatiginninnissamut aggersarneqaratta.

Paasissutissanik pissarsiffiit Sharing Circlemut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut) matumunnga peqataanerminni allat isummersuutaat aamma isiginninnerat aqqutigalugit namminneq ilikkagaqarnissaminnut, taamaliornikkullu aamma nutaamik isumataarnissaminnut periarfissiisoq misigisimapput.

Qamani [sakissaminut tikkuarluni] nalituumik pigisaqarlunga maanngaanniit anissaanga.

Nutaanik isiginnittaaseqalerpugut.

Sukkornermik nappaat pillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu Sharing Circle
(iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) atorlugu isummersuutit

Maaniinnera nuannaraara, namminerlu pissarsiaqaatigalugu.

*Nunaqqatinnut ammasumik oqalussinnaasimavunga, aammattaaq allat
tusarnaarsinnaasimallugit. Aamma ilisimasaqalerpunga.*

*Qanoq innersugut misissoriartoqqikkassiuk torrak. Misissuisimagaanni
uterfigeqqinnissaat aamma pingaaruteqarpoq, tamannalu
amigaatigisarparput.*

Paasissutissanik pissarsiffiit Sharing Circlemut (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnermut)
peqataasinnaagamik qujamasupput, Qasigiannuani siusinnerusukkut BFU 2018-imut
peqataanermut atatillugu ataasiakkaat isummersornissaat inissaqartinneqarmat,
minnerunngitsumik pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineq pillugu paasinninnertik pillugu.

Periuseq Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pitsaasumik
misigisaqarfigalugu paasissutissanik pissarfinnit oqaatigineqarpoq. Inuit ataasiakkaat, aamma
oqalunnissaminnut piffissaqarluarnissaat ataqqineqarput, aamma tamarmik ataqqineqarlutik
unitseqattaarneqaratillu tusarnaarneqarlutik.

3. Periuseq pillugu isumaliutersuutit

Inuup inooriaasianik aallaaveqarluni misissuinerimi paasissutissanik pissarsiffiit, pissutsit assigi-inngitsut pissutigalugit, namminneq piviusumik inuunerminnut naapertuutinnngitsumik akissute-qarnissaat peratarsinnaajuaannassaaq.

Inerniliussat tutsuiginartuunissaat qulakkeerniarlugu misissuinerimi paasissutissanik pissarsiffiit na-laatsornikkut toqqarneqarput. Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) pillugu oqaatsitigut allakkatigullu ilisimatinneqareerlutik, kajumissutsiminnik peqataapput. Tamatuma sani-atigut Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) apersuinermik misilittagartuumit ingerlanneqarpoq. Apersuinerup ingerlanerani akissutigineqartunik nassuiaasiernerit aallartinne-qareerput, akissutigineqartumut nassuiaat taanna paasissutissanik pissarsiffiup akissutaanut tunngatillugu uppernarsaatitut apeqquteqaqqinnikkut qulakkeerniarneqarluni (Kvale and Brinkmann, 2009). Sharing Circlesit (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnerit) tamarmik kalaallisut ingerlanneqarput.

Misissuinerimi siunertarineqartoq Kalaallit Nunaanni pinnguutitigut sukkornermik nappaateqal-ertarnermik, aamma paasissutissanik pissarsiffiit innuttaasut peqqissusiannik misissuinerimi siusinerusukkut peqataasimanerannik aallaaveqarpoq. Paasissutissanik pissarsiffiit tamarmik akissutimikkut isummersuutimikkullu takutippaat sukkornermik nappaat namminerminnut, ilaqt-taminnut imaluunniit tusagassiuutinut, atuakkanut aamma atuagaaqqanut attuumassuteqartillugu ilisimasaqarfigalugu. Taamaalilluni sammineqartoq paasissutissanik pissarsiffinnut takornartaanngilaq. Misissuinerimi siunertarinerineqartoq apersuinerit ingerlanneqartut suliareqqinneqarnerisigut akissutissarsineqarpoq, taamaattumik ilisimatusartunit allanit suliarineqarpat inerniliussat qanoq allaanerussuteqassanersut oqallisigineqartuaannarsinnaavoq. Misissuinerimi matumani pinnguutitigut sukkornermik nappaateqarneq pillugu paasissutissanik pissarsiffiit aqqaneq marluk isummer-suutaat pineqarput.

Nukittuffiit aamma sanngiiffiit

Nammineq imaluunniit ilaqquttat sukkornermik nappaateqarnerannik/sukkornermik nappaateqaler-nissaminnut qaninnerannik misilittakkanut tunngatillugu issuaanerit amerlassusiat eqqarsaatiga-lugu paasissutissanik pissarsiffiit sukkornermik nappaatillit/sukkornermik nappaateqalernis-saminnut qanittut immikkut toqqarneqarsimasutut isumaqarnarsinnaavoq. Peqataasut nalaatsor-nikkut toqqarneqarput, sammineqartorli sukkornermik nappaateqarnermut tunngasuummat paasis-sutissanik pissarsiffiit sukkornermik nappaateqarneq pillugu namminneq ilisimasatik, nalunngisatik imaluunniit misilittakkatik aallaavigalugit oqalupput, taamalu issuaanerit sukkornermik nappaate-qarnermut tunngassuteqartut ersarinnerusutut misigineqarsinnaallutik.

Sharing Circlesit (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinnertut) ataatsimoortunik apersuinerimi al-lanngortitsisinnaasoq tassaasinnaavoq paasissutissanik pissarsiffiit arlaliunerat, aamma taakku akissutaat eqqarsaatersuutaallu ilaminnit sunnersimaneqarsinnaanerit. Tamanna ilaatigut

apeqquutit akissutaasa ilumoortuunerannik ilumuunngitsuunerannilluunniit nalilersorneqannginnis-
saannik ilisimatitsinikkut, apersuinerup sapinngisamik toqqissisimanartuutinneratigut, minnerun-
ngitsumillu kulturikkut naleqquttumik, attaveqariaatsimik aporaaffiunngitsumik, ileqqunik
ileqqutoqqanillu pingaartitsiffiusumik itisiliilluni misissuinermi periutsimik (Halcomb, 2006) atuinikkut
pinngitsoortinniarneqarluni.

Sharing Circles (iloqqasunngorluni isumattorsaqatigiinneq) tassaavoq itisiliilluni misissuinermi peri-
useq, kulturikkut malussarissutsimut immikkut tulluarsagaq. Inuit ataatsimoortillugit apersuineru-
voq, apersuinernek akunnaquteqanngitsumik peqataalersitsilluni kalaallit naleqartitaannik, kul-
turikkut attaveqariaasiannik aamma ileqqunik pingaartitsiffiusinnaasoq (Rothe et al., 2009). Siusin-
nerusukkut misissuinermi misilittakkat, aamma atuagassiat Charing Circlesimut (iloqqasunngorluni
isumattorsaqatigiinnermut) tunngasut, assersuutigalugu ilinniartitsissutitut atorneqarnerata,
takutippaa periutsip peqqissutsimik ilisimatusarnermut atorneqartarsinnaanera (Olesen et al.,
2020, Grahamslaw and Henson, 2015, Kelley and Lowe, 2018, Struthers et al., 2003).

4. Inerniliineq

Sukkornermik nappaat paasissutissanik pissarsiffiit akornanni ilisimaneqarpoq. Taakku sukkornermik nappaat pillugu ilisimasaat namminneq nappaammik misilittagaqarnerannik, aamma allat sukkornermik nappaatilimmik qanigisaqarnerannik, tamatumalu saniatigut sammisaq pillugu tusagasassiuutitigut, atuakkatigut atuagaaqqatigullu paasisanit aallaaveqarput. Paasissutissanik pissarsiffiit aamma ilisimavaat sukkornermik nappaateqarneq kingornuttagaasinnaasoq, ilaqtariit iluini sukkornermik nappaatillit amerliartorsinnaanerata ilisimaneqarmat.

Sukkornermik nappaateqarnerup katsorsarneqartarneranut atatillugu paasissutissanik pissarsiffiit namminneq, imaluunniit ilaqtat misilittagaannit, kiisalu timigissartarnerup aamma nerisanik allannguinerup katsorsaataallunilu pinaveersaartitsissutaasinnaanerannik ilisimasaannit ilaatigut aallaaveqarput.

Pinnguutiniq ilisimatusarneq ernumalersitsinnaasoq, aammali kingornuttakkamik *nappaateqarani* imaluunniit nappaat katsorsarneqarsinnaappat ilisimasaqarfigissallugu iluaqutaasinnaasoq, akerlianilli kingornuttakkamik katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqarluni ilisimallugu ernumanarsinnaasoq isumaqarfigineqarpoq.

Pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuineranut paasinninnermut ingerlanneqarnerannullu atatillugu kristumiuussuseq aporfiusutut isigineqanngilaq. Peqqinneq aamma upperisaq imminnut ataqatigiit-tutut isigineqarput, aammalu kristumiuussuseq uppernerlu pinnguutiniq misissuineranut akornutitut isigineqaratik.

Paasissutissanik pissarsiffiit kalaallinut atatillugu pinnguutiniq misissuineq pillugu, aamma BFU 2018-imut peqataanerminni nalaassimasaat pillugit, isummersuutaannik tusarusullutik ilisimatusar-lutik misissuisut uteqqinnerat nuannaarutigineqarpoq. Oqaatigineqarpoq ilisimatusartut uteqqillutik innuttaasunik oqaloqatiginnittarnissaat pisariaqartinneqartoq.

Paasissutissanik pissarsiffiit naapertorlugit pinnguutiniq Kalaallit Nunaanni misissuinerit qujarun-neqarput, misissuinerilli suut pisariaqarnerisut aamma misissuinerit inerniliussallu qanoq suliari-neqassanersut, taamaalillutik inunnit ataasiakkaanit inuiaqatigiinniillu atorneqarsinnaanissaat pil-lugit innuttaasut akornanni oqallinnissaq pisariaqartinneqarluni.

Paasissutissanik pissarsiffiit ilitsoqqussatut oqaasii (kalaallisut danskisulluunniit) atorlugit oqaloqatigiinneq paasissutissiinerlu paasissutissanik pissarsiffinut pingaaruteqarpoq, tamanna in-nuttaasut ilisimatusartullu akornanni tatigeqatigiinnermik pilersitsinissamut tunngaviliivoq. Tama-tuma saniatigut misissuinerup ingerlanerani aamma kingorna pitsaasumik oqaloqatigiinneq aamma erseqqissumik ilisimatitsineq toqqissisimanermik pilersitsisarpoq, aamma misissuinerup siu-nertaanik aamma misissuineri inerniliussanik, peqataasunut ataasiakkaanut pingaarutilinnik, pit-saanerusumik ilisimasaqalernissamut tunngaviliisarlutik.

Najoqputat

- APPEL, E. V., MOLTKE, I., JØRGENSEN, M. E., BJERREGAARD, P., LINNEBERG, A., PEDERSEN, O., ALBRECHTSEN, A., HANSEN, T. & GRARUP, N. 2018. Genetic determinants of glycosylated hemoglobin levels in the Greenlandic Inuit population. *European Journal of Human Genetics*, 26, 868-875.
- BERLINER, P. & STENDER, A.-K. 2013. Glæde og Styrker - En undersøgelse af værdier hos ældre mennesker i Paamiut *Psyke & Logos*, 34, 559-575.
- BRINKMANN, S. & TANGGAARD, L. 2010. *Kvalitative metoder: en grundbog*, Hans Reitzels Forlag.
- EARTH CHILD PROJECT. 2020. *Guide to Sharing Circles* [Online]. Available: earthchildproject.org/guide-to-sharing-circles/ [Accessed 05.06.2020 2020].
- GRAHAMSLAW, L. & HENSON, L. H. 2015. Solving problems through circles. *Educational Psychology in Practice*, 31, 111-126.
- GRARUP, N., MOLTKE, I., ANDERSEN, M. K., BJERREGAARD, P., LARSEN, C. V., DAHL-PETERSEN, I. K., JØRSBOE, E., TIWARI, H. K., HOPKINS, S. E. & WIENER, H. W. 2018a. Identification of novel high-impact recessively inherited type 2 diabetes risk variants in the Greenlandic population. *Diabetologia*, 61, 2005-2015.
- GRARUP, N., MOLTKE, I., ANDERSEN, M. K., DALBY, M., VITTING-SEERUP, K., KERN, T., MAHENDRAN, Y., JØRSBOE, E., LARSEN, C. V. & DAHL-PETERSEN, I. K. 2018b. Loss-of-function variants in ADCY3 increase risk of obesity and type 2 diabetes. *Nature genetics*, 50, 172-174.
- HALCOMB, E. J., GHOLIZADEH, L., DIGIACOMO, M., PHILLIPS, J., DAVIDSON, P, M. 2006. Literatur review: considerations in undertaking focus group research with culturally and linguistically diverse groups. *Journal of Clinical Nursing*, 16, 1000-1011.
- HALKIER, B. 2002. *Fokusgrupper*, Samfundslitteratur & Roskilde Universitetsforlag.
- KELLEY, M. N. & LOWE, J. R. 2018. A culture-based talking circle intervention for native American youth at risk for obesity. *Journal of community health nursing*, 35, 102-117.
- KVALE, S. & BRINKMANN, S. 2009. *Interview: introduktion til et håndværk*, Hans Reitzels Forlag.
- LARSEN, C. V. L., HANSEN, C. B., INGEMANN, C., JØRGENSEN, M. E., OLESEN, I., SØRENSEN, I., KOCH, A., BACKER, V. & BJERREGAARD, P. 2019. Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018. Levevilkår, livsstil og helbred: Oversigt over indikatorer for folkesundhed.
- MOLTKE, I., GRARUP, N., JØRGENSEN, M. E., BJERREGAARD, P., TREEBAK, J. T., FUMAGALLI, M., KORNELIUSSEN, T. S., ANDERSEN, M. A., NIELSEN, T. S. & GRARUP, N. T. 2014. A common Greenlandic TBC1D4 variant confers muscle insulin resistance and type 2 diabetes. *Nature* 512, 190-193.
- MUSIKIPEDIA. 2020. *Grønlands musikhistorie* [Online]. Available: <https://www.musikipedia.dk/groenlandsk-musik/indblik> [Accessed 05.06.2020 2020].
- OLESEN, I., HANSEN, N. L., INGEMANN, C., ARNARULUK, L. & LARSEN, C. V. L. 2020. Brugernes oplevelse af det grønlandske sundhedsvæsen - En pilotundersøgelse.
- PEQQIK.GL. 2020. *Peqqik.gl - Din sundhed på nettet* [Online]. Available: https://www.peqqik.gl/da-DK/Emner/Livsstil?sc_lang=da-DK [Accessed 05.06.2020 2020].
- QEQERTALIK, K. 2020. *Fakta om kommunen* [Online]. Available: https://www.qeqertalik.gl/Emner/Om_kommunen/Fakta%20om%20kommunen?sc_lang=da#x39bbc3b24821497d87bdd31ea3ae4742 [Accessed 05.06.2020 2020].
- REIMER TRÓNDHEIM, G. A. 2012. Den moderne grønlandske familie. *Tidsskrift for forskning, fagkritik og teoretisk debat*.

- RINK, E. & REIMER, A. G. 2018. Population Dynamics in Greenland
- ROTHER, J. P., OZEGOVIĆ, D. & CARROLL, L. J. 2009. Innovation in qualitative interviews: "Sharing Circles" in a First Nations community. *Injury prevention*, 15, 334-340.
- SLICA (2006). Cultural Continuity Table.
- STRUTHERS, R., HODGE, F. S., GEISHIRT-CANTRELL, B. & DE CORA, L. 2003. Participant experiences of talking circles on type 2 diabetes in two Northern Plains American Indian tribes. *Qualitative Health Research*, 13, 1094-1115.
- WISTOFT, K. 2012. Værdier og mening med sundhed *In: SIMOVSKA, V. & JENSEN, J. M. (eds.) Sundhedspædagogik i sundhedsfremme*. Gads Forlag.